

Madecki, Roman

Kongres českých polonistických studií

Slavica litteraria. 2021, vol. 24, iss. 2, pp. 167-169

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SL2021-2-23>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/144689>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Kongres českých polonistických studií

Roman Madecki (Brno)

Ve druhé polovině roku 2019 proběhla historicky největší polonistická akce na území České republiky – *Kongres českých polonistických studií*. Organizátoři se inspirovali *Kongresem polských bohemistických studií*, jenž v roce 2016 přinesl nejen bilanci polských bádání o českých zemích, ale také otevřel diskusi o jejich dalším vývoji. Iniciativy se stejně jako v případě polského kongresu chopila Polsko-česká vědecká společnost, která pro myšlenku uspořádat obdobnou akci v ČR získala nejen řadu českých akademických center, ale také některé kulturní instituce, samosprávné celky či spolky. Hlavní organizátoři, mezi něž kromě zmíněné Polsko-české vědecké společnosti patřily také Univerzita Palackého v Olomouci, Univerzita Karlova, Masarykova univerzita, Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě, Univerzita Hradec Králové a Historický ústav AV ČR, podepsali dne 15. 1. 2018 dohodu o organizaci kongresu a ustavili společný organizační a programový výbor, jehož předsedou byl zvolen historik prof. Jan Rychlík (UK) a místopředsedy lingvistka a polonistka doc. Ivana Dobrotová (UP) a historik dr. Roman Baron (HÚ AV ČR). Vzhledem k tomu, že měl kongres „síťový charakter“, tj. konal se na mnoha místech v ČR, byl zároveň vytvořen kruh garantů, kteří odborně i organizačně zajišťovali jednotlivé dílčí akce spadající do souhrnného programu. K hlavním organizátorům se postupně připojilo dalších cca 20 institucí, např. Velvyslanectví Polské republiky v ČR, Polský institut v Praze, Univerzita Pardubice, Technická univerzita v Liberci, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze, Konference rektorů slezských univerzit, Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně, Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Polsko-česko-slovenská solidarita aj.

Cílem kongresu bylo ukázat odborné veřejnosti celkový obraz interdisciplinárně pojatých českých polonistických bádání. Zároveň šlo

o analýzu aktuálního stavu, výsledků a perspektiv spolupráce českých a polských vědců, pedagogů a odborníků v různých oborech. V rámci jednotlivých akcí byly prezentovány také konkrétní příklady úspěšné česko-polské přeshraniční spolupráce. Důležitou součástí kongresu byla také diskuse o perspektivách polonisticky zaměřeného výzkumu a česko-polské vědecké a kulturní spolupráce.

Kongres českých polonistických studií probíhal od září do listopadu 2019 v podobě série konferencí, workshopů, výstav a kulturních akcí na mnoha místech České republiky. Inaugurační konferenci hostila ve dnech 10.–11. 9. 2019 Olomouc. Po slavnostním zahájení v kapli Božího těla v Uměleckém centru Univerzity Palackého zazněly čtyři hlavní referáty. Bývalý velvyslanec v Polsku a poradce předsedy Poslanecké sněmovny pro EU a zahraniční vztahy Ing. J. Sechter (Parlament ČR) hovořil o polské vědě, kultuře a politice z perspektivy české diplomacie, prof. J. Rychlík (UK) se spolu s dr. R. Baronem (HÚ AV ČR) věnoval Čechům a Polákům v retrospektivě dějin a české reflexi polské historie, spisovatel M. Szczygiel se zamýšlel nad žánrem reportáže, který označil za hendikepovanou paměť, a prof. Rudolf Žáček (SU) prezentoval pozici Slezska v česko-polských vztazích z hlediska vědeckého poznání a společenského povědomí. Další jednání bylo rozděleno do tří sekcí. V sekci filologicko-kulturologické (garantka: doc. I. Dobrotová, UP) zaznělo 11 referátů prezentujících nejen stav a perspektivy české filologické a kulturologické polonistiky, ale také konkrétní badatelské problémy aktuálně řešené na českých polonistických pracovištích. Sekce etnologická (garanti: doc. M. Válka, MU; dr. M. Michalska, UW), již se aktivně zúčastnilo 10 referentů, se věnovala především otázkám česko-polské spolupráce na poli etnologie a folkloristiky a nejmenší geografická sekce (garant: dr. J. Burian, UP) se zabývala aktuálním

stavem a výhledy česko-polské spolupráce v oblasti geografie (2 referáty). Pro účastníky inaugurační konference byl připraven také doprovodný kulturní program, mj. talk show moderátora D. Hrbka, jehož hostem byl M. Szczygiel, dále komentovaná prohlídka Olomouce, exkurze do Pevnosti poznání či výstava *70 let Polského institutu v Praze*.

Ve dnech 17.–19. 9. 2021 uspořádala Ostravská univerzita konferenci *Jazyk na hranici – hranice v jazyku*. Garantkou akce byla doc. I. Bogoczová z pořádající univerzity. Jednání proběhlo skutečně přímo na česko-polské hranici, částečně ve Starém Bohumíně a částečně v přilehlých Chalupkách, které od sebe dělí pouze řeka Odra a symbolicky spojuje přeshraniční most. Referenty byli nejen čeští polonisté, bohemisté a slavisté, ale také jejich polští hosté reprezentující akademická pracoviště v Gdaňsku, Krakově, Vratislavi, Katovicích, Poznani, Lodži, Kielcích, Białystoku a Čenstochové. Předmětem zájmu referentů byla současná čeština a polština, jejich vzájemné vztahy, kontakty s jinými slovanskými jazyky a také problematika glottodidaktická či translátologická.

Univerzita Hradec Králové přispěla do programu kongresu konferencí *Česko-polské pohraničí*. Role odborných garantů se ujali prof. O. Felcman z UHK a dr. R. Gładkiewicz z Polsko-české vědecké společnosti. Kromě plenárního zasedání se jednalo ve dvou sekcích – vědecké a odborné. Vědecká sekce byla zaměřena na historické, geografické, sociologické a filozoficko-historické aspekty pohraničí, sekce odborná pak na výměnu informací o formách pohraniční spolupráce. Doprovodný kulturní program zajistil Polský institut v Praze.

Na královéhradeckou konferenci navázal 4. října 2019 workshop *Idea univerzity třetího věku a celoživotního vzdělávání v česko-polském diskurzu*, který připravila katedra literární vědy a slavistiky Univerzity Pardubice (garant: dr. M. Kouba, UPCE). V centru zájmu účastníků byla problematika celoživotního vzdělávání a česko-polská spolupráce v oblasti vzdělávání dospělých. Prezentovány byly též úspěšné projekty, které se v této oblasti podařilo realizovat v ČR i Polsku.

Říjnový program kongresu uzavřel mezinárodní seminář pro odbornou pedagogickou veřejnost, který ve dnech 15.–16. 10. 2019 uspořádala Česko-polská pracovní skupina pro oblast učebnic při Polsko-české vědecké společnosti, Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně, Polský institut v Praze, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze a Velvyslanectví Polské republiky v Praze. Akce, jejímiž garantkami byly doc. B. Gracová, prof. D. Konieczka-Śliwińska, Mgr. Marta Kmeť, Mgr. L. Trebel-Gniazdowska a Mgr. Elżbieta Baron, proběhla ve formě dvou mezinárodních seminářů: *Bilance – inspirace – perspektivy. Mezinárodní seminář učebnicových skupin střední Evropy a Nesnadné výzvy pro pedagogy v minulosti a dnes na příkladu osobnosti a tvorby Janusze Korczaka a Přemysla Pittra*.

Listopadový program zahrnoval akce v Opavě, Telči a Praze. Slezská univerzita v Opavě uspořádala ve dnech 5.–7. listopadu 2019 v rámci cyklu Média – Dějiny – Společnost konferenci *Obraz Polska a Poláků v českých médiích* (garant: prof. R. Žáček). Konferenční příspěvky akademických pracovníků i odborníků z mediální praxe se týkaly česko-polských historických sentimentů, obrazu Polska v české literatuře, československých i současných českých médiích, na českých multimediálních vzdělávacích portálech a v tzv. nových médiích.

Masarykova univerzita přispěla do programu kongresu mezinárodní interdisciplinární konferencí *Interakce práva, ekonomie a jazykovědy v česko-polském prostředí*, jež se uskutečnila v Univerzitním centru Telč od 7. do 9. 11. 2019. Akci zorganizovaly společně Filozofická fakulta a Právnická fakulta MU ve spolupráci s Centrem polského práva, Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava (garanti: doc. P. Mrkvýka, MU; dr. R. Madecki, MU; dr. M. Kozieł, VŠB – TUO). Do Telče se sjelo cca 60 badatelů z ČR, Polska (Vratislav, Toruň, Poznaň, Olštýn), ale také ze Slovenska či Maďarska. V rámci konference jednala sekce právně-ekonomická a filologicko-translátologická. Sekce právně-ekonomická se věnovala primárně otázkám vlivu práva na ekonomiku a eko-

nomiky na právo. Jednotliví referenti hovořili mj. o finanční a právní gramotnosti, jurisprudenci, otázkách výuky na právnických fakultách či česko-polské spolupráci v oblasti práva. Předmětem zájmu filologicko-translatologické sekce byla čeština a polština v překladu, tlumočení a mezikulturní komunikaci. Účastníci sekce se věnovali otázkám přeložitelnosti a nepřeložitelnosti textu, otázkám uměleckého překladu, specifikům překladu slangových textů či česko-polské homonymii v odborných textech. Úvodní část jednání filologicko-translatologické sekce byla věnována vědeckému a pedagogickému dílu polského bohemisty, literárního historika, překladatele a diplomata J. Balucha (1940–2019). Obě sekce se sešly na dvou společných plenárních zasedáních, jejichž předmětem byla spolupráce právníků a filologů, zkušenosti z česko-polské spolupráce a diskuse o potřebě zpracování česko-polského slovníku právní terminologie.

Závěr celého *Kongresu českých polonistických studií* proběhl ve dnech 20.–22. 11. 2019 v Praze. Poslední bod programu připravila Univerzita Karlova ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR, Velvyslanectvím Polské republiky v Praze, Polským institutem v Praze, Polsko-českou vědeckou společností a katedrou historie Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci (garanti: prof. J. Rychlík, UK; dr. R. Baron, HÚ AV ČR). Slavnostní závěrečné jednání bylo zahájeno 20. 11. 2019 ve Vlasteneckém sále Karolina třemi plenárními referáty: prof. Miloše Řezníka z Německého historického ústavu ve Varšavě (*Problémy pozdně moderní politiky dějin: Polsko ve středoevropském kontextu*), prof. Lenky Bobkové z UK (*Úvahy nad*

českými a polskými pohledy na roli Slezska ve středověku) a prof. Krystyny Kardyni-Pelikánové z MU (*U czeskich początków slawistyki wroclawskiej: Jan Evangelista Purkyně*). Po referátech následovaly zprávy garantů jednotlivých součástí kongresu. O den později jednala v sídle Akademie věd historická sekce kongresu, v níž zaznělo 14 referátů na témata spjatá s českými bádáními o dějinách Polska, česko-polských vztazích či dějinách české polonistiky. 22. 11. 2019 zazněla druhá část zpráv garantů, po níž následovalo zhodnocení průběhu a výsledků celé akce, a to jak v závěrečných vystoupeních prof. J. Rychlíka, předsedy organizačního a programového výboru, a dr. R. Gładkiewiczze, předsedy výboru Polsko-české vědecké společnosti, tak i formou plenární diskuse.

Po úspěšné realizaci rozsáhlé a organizačně náročné akce, na níž se česká polonistická bádání prezentovala v celé své tematické šíři, vyvstala otázka, zda bude kongres pořádán i v budoucnu. Těto otázce se podrobně věnovalo společné zasedání organizačních a programových výborů *Kongresu polských bohemistických studií* a *Kongresu českých polonistických studií*, jež se uskutečnilo 13. 12. 2019 ve Vratislavi. Výbory došly k závěru, že oba kongresy by bylo vhodné v budoucnu integrovat do jediné akce, jež by se jednou za 3–5 let konala střídavě v ČR a Polsku. Společné setkání vědců zaměřujících se na českou a polskou problematiku z obou zemí by jistě přineslo nová badatelská témata, možnost výměny zkušeností a inspirací a také navázání nových a upevnění již existujících česko-polských kontaktů na poli vědy a kultury. Vznikla by tak zároveň široká česko-polská platforma pro výměnu informací, tvorbu mezinárodních výzkumných týmů a společných projektů.

Mgr. Roman Madecki, Ph.D.

Ústav slavistiky

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika

roman.madecki@phil.muni.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.